

УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС

політично-економічний орган.

Ціна за рік 20 м. Чвертьрічна передплата разом з оплатою почт. в краю 240 м; за границею разом з оплатою почт. 600 марок, поодиноким числом 50 м. В Америці 2 дол. річно. Адреса Редакції і Адміністрації: Перемишль, вул. Побереже ч. 1.

Оголошення: 40 м. за один петиційний рядок або його місце. Дрібні оголошення по 10 м від слова. Некролог і матриц. оголошення по 20 м. від слова. Оголош. більшим друком платиться подвійно.

До освітньої праці!

Зближаються довгі, осінні вечери, а за ними ще довгі зими. Це найдогідніший час для освітньої праці на селі. Тому наша сільська інтелігенція: священики, вчителі, академічна молодь і свідомі селяне повинні вже тепер розпочати організацію освітнього руху, щоб ця осінь і зима внесла як найбільший вклад в національну свідомість наших сільських мас. Ця організація освітнього життя повинна бути плановою і доцільною.

Осередком, з якого повинні розходитись на ціле село проміння освіти — це читальня. Тому в першій мірі треба обновити всі читальні. А щоб читальня як слід сповняла своє завдання, треба передовсім подбати о відповідне приміщення для неї. Звісно, що в часі війни багато читальнявих домів зруйновано, тому і найі читальні привололені дуситись по тісних кімнатах, котрі можуть примістити тільки дуже мале число читальників. Цему повинно кінцею запобігти тим способом, що треба дати до розпоряджності читальників більше локалі, де могли б збиратись гуртками — як старші, молодь, драматичні кружки і т. д. Багато наших господарів крім мешкальної кімнати має ще й другу більшу кімнату для гостей. При добрій волі читальняного виду не тяжко буде знайти в селі таких господарів, що радо відступлять кімнату для цілей читальні. На ту саму ціль повинні теж бути вивайлені давні коршми і інші будинки в селі.

В кожній читальні треба довести до порядку бібліотеку і вже тепер розпочати поживку книжок членам читальні. Не забувати теж про доповнюванне читальняної бібліотеки новими книжками. Крім того для читальні треба заперенумерувати відповідну скількість часописів, щоб кожний читальняний гурток мав свої часописи.

Подбати теж треба, щоб освітня праця була вже тепер поділена між місцевих інтелігентів і свідомих селян, як відчити і виклади, веденне курсів для неграмотних, провід в амагорських кружках і т. д. Треба поставити за засаду, що кожда свідома одиниця мусить стати до народньої праці і сповнити свою повинність по найліпшій волі. Особливо бачну увагу звернути на курси для неграмотних, бо їх число за час війни збільшилось до страшної висоти. Огже боротьба з неграмотністю — це тепер одно з перших завдань освітньої праці.

Рівночасно треба поглиблювати національну свідомість у грамотних. Виклади з нашої бувальщини, історії укр. літератури і з історії наших визвольних змагань останніх літ найліпше послужать тій цілі.

Економічні питання теж мусять бути докладно обговорені. До них радимо попросити фахово-освічених людей, котрі приступним способом мають вищипити в наше сільське громадянство ідею кооперації. До здійснення цієї ідеї в кождім селі теж осіння пора надається як найліпше. При таких викладах дуже часто є нагода говорити про народню дисципліну, про підпорядкуванне партійних кличів загально-народним кличам і стремлінням і про народню дисципліну треба вполювати в селянській масі при кождій нагоді, вказуючи на прикладах шкідливі наслідки там, де її нема.

Попри поважну працю не забувати теж про розривки і забави. Як молодіж так і стар-

ші потребують її. Тому заці читальні подбає і о те, щоб молодіж і старшим дати до неї нагоду. Танці теж не можуть бути виключені.

Від читальняного виду повинен виходити завжди почин до всіх зборок на національні цілі, як пр. на Рідну школу, на фонд «Учітєся» на пресовий фонд і т. д. Видіти повинен кермувати збірками та не забувати про них в часі свят, весіль і т. ц. нагод. На ту ціль повинен теж видіти читальні аранжувати всякі забави, театральні вистави, концерти і т. д.

До програми освітньої праці належить теж агітація за українською пресою. Кожний наш селянин повинен пізнати, яку вагу має преса для народу, та що культура і могутність якогось народу міряться тепер його пресою. Треба на прикладі Жадів виказати, що тільки преса звідячуєть вони свій вплив і значінне. А преса може успішно розвиватись тільки тоді, коли є предпідарники і читачі числяться сотками тисячів і мільонами. Тому треба в наше селянство вполювати думку, що кождий селянин повинен бути передплатником бодай одной газети, так як це є у всіх висококультурних народів — Німців, Ангійців і т. д.

Не забувати, що преса — це наостріє наше оружие в боротьбі за українську державність. Тому старайтесь кождому дати це оружие.

Огже з Богом до освітньої праці!

Інтабуляція

„Галицького Міністерства“.

За австрійських часів польська делегація заключила була угоду з австрійським правительством, на підставі котрої утворено окреме галицьке міністерство з дуже широкими компетенціями. А іменю ніяка важніша галицька справа не могла бути полагоджена австрійським правительством до ті, доки на це „міністер для Галичини“ не дав свого дозволу. Не один австрійський міністер хотів дещо для нас зробити, бодай деякі важніші місця по судах обсадити Українцями, але „галицький“ міністер закладав протест і справа пропадала. На верх наживалось це міністерством для Галичини але найбільшого ворога для галицьких Українців не було як це галицьке міністерство. Кілько там неправди у Відні заподіялось через те „Галицьке міністерство“, коли в нім сиділи такі міністри як Земляковські, Грохольські, Ейджейович та хотьби і Дулемба і їм подібні — це Бог оден почислить.

Це галицьке міністерство містилось в чотириповерховій каменіці (Reppweg Nr. 1), яку дарувала колись графиня Мірова на ту ціль. Коли Галичина як королівство перестала існувати, польське посольство у Відні внесло просьбу до цивільного Суду кравового у Відні о установленне куратора для королівства Галичини і Володимирії, котре в заінтабульоване власником каменіці. Цю просьбу мотивувало польське посольство тим, що край Галичина як такий перестав існувати, а маєток його по думці польської устави з 30 січня 1920 Nr. 11 перейшов на польську державу.

Суд краввий у Відні відступив справу Судови повітовому на Ляндстрассе, а цей установив куратора. Іменованний куратор зложив декларацію, потрібну до заінтабульованне каменіці на польську державу, і Суд дав дозвіл на інтабуляцію. І все було б гладко пішло, якби не „клятий“ Уряд ЗУНР, котрий ввів протест проти такої хитрої махінації польського посольства і умотивував його тим, що справа приналежности Сх. Галичини ще не є вирішена і через те право до маєтку краю Галичини

належить також до ЗУНР. Куратор, заступаючи польську державу, заявив, що ЗУНР не може бути уважана за державу, бо бракує їй фактичної влади.

На протест заступника ЗУНР проти ухвали, дозволяючої на інтабуляцію каменіці на річ польської держави, Суд краввий ухвалою з д. 26 марта 1921. R. XLIV. 162/21/14 скасував першу ухвалу і відмовив просьбі уповажненню куратора до визнання інтабуляційної декларації. В мотивах своїх сказав Суд краввий у Відні, що коли розправа власности каменіці у Відні є спірна, то на підставі § 2, уст. 7. справи тої в дорозі неспірній рішити не може.

Найвищий Трибунал затвердив цю ухвалу і тепер буде мусіла польська держава перевести з ЗУНР формальний процес о власність тої недвижимоности, де тепер міститься польське посольство. Видко, що правду каже приповідка: „Хто під ким яму копає, сам в ню паде“. — Говорили польські міністри у Відні, що вони не є польськими а галицькими міністрами і тепер каже судьба витягнути консеквенції з того.

В імені Річпосполитої Польської!

Суд Окружний в Перемишлі, як трибунал для справ пресових орік на підставі §§ 489 і 493 п. к. 1) що зміст артикулу, поміщеного в ч. 40 виходячого в Перемишлі періодичного часопису „Український Голос“ 1) а) під заг. „Чи можлива згода“ від слів „якаж була політика“ до „на воевудства“, б) п. н. „Сх. Галичина а Союз Народів“ від слів „Тим самим дав він“ до „Ашкеназі і Левенгерц“ і від слів „Ця часопись“ до „укр. громадянства“, в) п. н. „Побіла справедливости“ цілий артикул, д) п. н. „Шкакали вногь“ цілий артикул — містить знамена а) влучину з § 65а в. к., а) б) провини в § 300 в. к. і ц) д) провини з § 302 в. к. 2) що конфіскація цього числа часопису є оправдана. 3) що розповсюдженне згаданого артикулу є заборожене.

Заразом поручається Редакції часопису „Український Голос“, по мысли § 20 устави пресової, щоби зміст сего оречення на першій стороні найближшого числа свого часопису без причин умістила.

Суд окружний в Перемишлі, Відділ VI.
дня 5. жовтня 1921.

(Підпис нечиткий.)

Кепські лікарі.

Станьчик, польський сміхун на дворі короля Жигмонта-Августа виказав, що з усіх професій найбільше є лікарів на світі. Щоби це наглядно доказати, раз підв'язав він собі зуби, начеб в його вони розболіли, і побіг між людей. Всякий на свій лад старався помогти бідному Станьчкови. Цей радив зимні, инший теплі оклади, той бабочку, другий полоканне, декотрий радив вигрівати парою хробака, що сидить в зубі, а инший намавляв його зразу витягнути зуба шнуром або вибити долотом.

Таких лікарів що раз більше збирається в Польщі, щоби її ратувати в її тяжкому фінансовому положенню. Часопись „Час“ з 3. X. 1921 р. подає звітженне з анкети в справі валюти, яка відбулася заходом Економічного Товариства. Директор Фроммер радив утворити синдикат, який викупивби польські марки, що є в більший кількості за границею і своєю надмірною чисельністю викликають її низький курс. Природна річ, що думка ця в засаді справедлива. Бо з хвилиною, коли марки забракне за границею, то її ціна зросте. Біда тільки в цьому, чи найдуться люде, що мають чужу валюту і хотілиби за неї отримати польську марку, та чи сам директор Фроммер приставби до такого синдикату. На це треба бути принайменше і багатирем і патріотом, а це в парі звичайно не ходить.

Др. Грос виявив погляд, що курс польської марки мігби поправитись, колиб можливо було

сталими і в час силачуваними податками наповняти державну касу. Він завважав, що дотеперішній спосіб стягання податків є лихий і дуже замотаний. По його думці держава повинна накладати податкові континенти на громади і полишити громадській владі розділ податкових тягарів на членів громади і то під збірною відповідальністю цілої громади.

Др. Грос є адвокат і говорить про це все зовсім поважно і вірить в спасення своїх порад. Він не знає, в чий руках є здебільша громадська влада по селах, не знає також внутрішнього ладу, психології та фамілійної господарки, яка є, була й буде по селах, він живе в місті і не припускає навіть, когоби в першій мірі вдарив його проєкт; кому, як й до тепер було, класифікувавби землю першої класи на третю, а третю на першу. Він про це все говорить, бо має таке право. Нічого в тім дивного, що його проєкт доторкнувся в першій мірі села а не міста, громад а не обшарів, бо-ж в першу чергу він говорить про збірну відповідальність громад. Про це, що можнаби кожду процесову справу обтяжити податком, або хочби канцелярію адвокатську — він не пишув ні слівом. От, чужу комору показувати пальцем, о скільки бесіда йде о податки. — зовсім приємніше, ніж свою.

Інший промовець дивується: „консолідація господарки поступає, промисл розвивається, а марка паде.“ Не треба тих слів також так поважно брати. Можна лишень вказати на обчислення, які відносяться до розвитку того промислу й господарки, що їх подає „Rzeczpospolita“ з дня 1/10 1921 р. Візьмім під увагу от хочби нафту: в 1913 р. 7.218 робітників випродуковало з 444 шибів 1.113.668 тон, — в 1919 р. 9.600 робітників з 400 шибів добули 840.000 тон. Ще гірше пішла справа в 1920 р. де 10.511 робітників з 574 шибів добули лишень 782.400 тон нафти. Така сама справа з вуглем, де число робітників в рр. 1918, 1919 і 1920 зростало з 30.200 на 38.900 і 41.700 а скількість добутого вугля зменшалася з 8.804.378 на 6.037.392 а відтак в 1920 р. на 6.395.115 тон.

Тут царина, в якій валюта може одиноким прийти до здоров'я. Та тут треба, щоб все суспільство відродилось. Треба привчити суспільство до муравлиної праці на взір Німців а не призначувати його легким способом жити й багатіти на кошті „кресів.“ Наше селянство моглоб дива наоповідати, як кольтоністи за байонські суми відпрудують їм свої садиби, а за ту саму суму закуповують чотири разів стільки землі на „кресах.“ Тут можнаби навести слова Шевченка:

Не учіте дітей своїх,
Що вони на світі
На те тільки, щоб панувати!
Бо невчене око
Загляне їм в саму душу
Глибоко, глибоко!

При того рода прикитці й господарці виховуються окремих тип людей, які користають з духа часу, пускаються на легкий хліб і обнижують процент продуктивної верстви населення. Родяться купці, харбарники, паскарі, біржевики, які не орють і не сіють, але-ж і не витворюють цінностей.

Коли висше заподаві дати виказують збільшене число робітників при промисловості, чи углекопах, — то зовсім невірні думавби цей, хто твердивби, що це збільшилося справжнє число робітників. Це збільшалася тільки непродуктивна верства шибайголовів, півінтелігентів, які збільшують собою тільки адміністративний апарат та наставників.

І тепер, коли ми дивимось навкруги, як зростають ціни на все, та коли читаємо про ті всі анкети й поради, хочеться крикнути так як Станьчик: „Zleż rąp z dachu“. Не pomoже нічого часова звичка марки, не pomoже крученнє податкової шруби, не pomoжуть заграничні позички, які тільки на місяці відтягають термін сплати векселя: тут треба чого другого. Треба границь держави, і то границь неспірних, треба політики мира а не насильства, треба праці й людей праці а не війська, — але тут ми не можемо про це говорити, бо червоний олівець нам грозить.

А тимчасом історичний Станьчик іронічно й болісно сміється й плаче...

МІЖНАРОДНЕ ПОЛОЖЕННЯ.

(огляд французької преси)

Париж, 7. жовтня 1921.

Справа Сх. Галичини. „L' Ere Nouvelle“

5. X. п. згл. „Польща і Східна Галичина“ пише: Між всіма обов'язками нового польського кабінету Поніковського найбільше пекучим є безсумнівно сей, який наказує змінити вже раз політику супроти малих сусідних народів. Атенгат на львівського вовводу Грабовського доконаний тиждень тому, вистарчає, щоби пригадати варшавському правительству тай Європі, що існує все ще питання Сх. Галичини, яке же слушно розв'язати. Відомим є положення сеї нещасної країни. По упадку австро-угорської монархії, Українці, які творять в Галичині значну більшість (70% населення, які числять 5.450.000 мешканців) відновили старинну самостійну українську державу. Однак Польща напала на ту нову дсржаву, і після осьмимісячної борби, заняла край в липні 1919 р. Від тоді, він остає під польською військовою займанщиною, на яку, впрочім лише провізорично, дала дозвіл Найвища Рада на засіданні з 25. VI. 1919. Сен-Жерменський договір віддав суверенність над Сх. Галичиною державам коаліції. Політична судьба краю остала однак досі невіршена, і населення живе від двох років під військовим режимом. Польські влади, вступивши до Галичини, увязнили тисячі Українців, з яких багато померло в тюрмі, і тепер ще численні Українці остають в концентраційних таборах. Рівночасно, українська молодіж є виключена від науки на львівським університеті, одиніком в краю. Тисячі урядників, передтим на службі австрійській, зістали звільнені без платні, виключно тому, що вони Українці. Велике число народних шкіл замінено на польські. На доважок, Польща заселює, і так перелюднену і знищену війною, країну польськими кольтоністами, на шкоду трьох мільонів місцевих селян, які не мають податком землі на свій прожиток. Ствердив це впрочім Льюїс Джордж, відповідаючи 6. липня с. р. в палаті громад на інтерпеляцію лорда Роберта Сесіля, в справі Східної Галичини. Не вшановано навіть територіальної єдності Сх. Галичини: самовільно поділено край на три округи, і один з них, а саме західний, т. зв. львівський, прилучено безправно прямо до Польщі. Отсе останнє зарядження викликало впрочім в Галичині велике зворушення, і воно здається, є причиною атентату, виміреного українським студентом проти начальника того округу, Грабовського. Союз Народів висловив своєю ухвалою з 27. вересня, бажання, аби Рада Союзу звернула увагу головних держав коаліції на потребу поладнати в близькій часі держано-правне становище Сх. Галичини. Отсей крок Союзу Народів причиниться можливо до успокоєння умів. На всякий випадок однак, полишити Східну Галичину в теперішнім положенню, значить заострити стан, і так дуже тяжкий. Хай Польща зрозуміє, що є се в її власнім інтересі вибрати на будуче ліберальну і благородну політику супроти всіх слабших сусідів: Українців, Білорусинів, Литовців. По так довгім терпінню під чужинецьким ярмом, Польща повинна з огляду на себе саму, більше шанувати право до сзможності других народів.....

Діяльність Союзу Народів. „L' Ere Nouvelle“ 30. IX. критикує тактику французької делегатації на Зборі Союзу Народів, і характеризує її як обструкційну і реакційну: „... піддержуючи вперто найбільше пересадні претенсії деяких другорядних держав, нудяцько націоналістичних і хорих на мегальманю, ми скріплюємо однію про наш милітаризм і імперіялізм, яку витворюють неприяці нам чинники. Дятого ми здержалися від годосування над допущенням Литви до Союзу Народів, ми одинокі поруч Польщі?.....“

„L' Information“ 5. X. доносить із Женеви, що мабуть з кінцем тижня (коло 8. X.) стане відомим рішення Ради Союзу в справі Горішної Сілезії. Його основною мала би бути границя, подібна тій, яку пропонував свого часу граф Сфорца; Німеччина мала би однак одержати гарантії економічного характеру в тій часті області, яку тратить (Свобода експорту, звільнення від мит.)

Справа мира з Німеччиною. Знесення економічних санкцій проти Німеччини, то значить цілового кордону в Ренанії, як приязний крок міністерства Бріана супроти кабінету Вірта, прийняла французька преса, за малими виїмками (Le Petit Parisien L' Oeuvre...) дуже неприхильно, називаючи сей акт діточою наївністю, великим блудом і т. д.

Дня 2. жовтня, в малім містечку департаменту Вандей, Сент Ермін, відкрито пам'ятник Жоржа Клемансо; Сент Ермін се місце його уродження. Клемансо, присутній на тій церемонії, виголосив довгу бесіду в честь побідної Франції, в якій підчер-

кнув потребу удержання Антанти—і боронив Версальського договору, якого є творцем, дорікаючи своїм наслідникам, що не вміли його виконати. Промова та була дуже обширно і точно обговорена усею французькою пресою, переважно однак вище згадані політичні її уступи стрінулися з некорисним осудом.— А. П.

Східна Галичина.

Ухвала Союзу Народів в справі Сх. Галичини принесла польським політикам неаби-який клопіт. Вони стали радити над „автономією“ для Сх. Галичини. Та біда в тім, що польські політики самі не знають, як ця автономія має виглядати. Одні хотять „воввудської“ автономії, другі „національної“, а міністер справ загр. Скірмунт, числячись з заграницею, бажає для Сх. Галичини „територіальної“ автономії. Провідною думкою всіх тих проєктів є приповідка: щоб вовк був ситий і відня ціла. Та ці противенства годі погодити, тому і наради над автономією це те саме, що страта часу. Наймудріща ще одна варшавська газета, котра пише, що автономія для Сх. Галичини дасть тільки свободу рухів Українцям в їх боротьбі за українську державність. Тому радить ця газета, щоб Польща конче старалась позискати згоду галицьких Українців на польську державність. Але львівська „Хвіля“ пише, що польські політики, не маючи надії виторгувати від Українців цю згоду, понехали думку переговорювати з українськими політиками, а наміряють дати Сх. Галичині автономію через октроа т. в. без ухвали легальних заступників українського народу. Самі Поляки знають, що колиб надали Сх. Галичині територіальну автономію, то до галицького союму увійшлоб 75% Українців, які вже на першій засіданні зазначилиб незломну волю українського народу на повне самоозначенне. Тому польські політики хотять загальмувати проєктовану автономію окремою постановою, по якій в соймі утвореноби дві національні курії: українську і польську. Ніяка соймова ухвала не булаб важна, коли обі курії не згодяться на неї. Цікаве, що про Жидів нічого не згадується, коли мова про національні курії. От такі то проєкти польської автономії для Сх. Галичини.

Якаж думка українського загалу про пляновану автономію? Можна у Варшаві ухвалювати все, що подобається, бо папір терпеливий. А Українці знають, що часи октройованих автономій минули безповоротно, бо новітнє право про самоозначенне народів видвигнуло інші ключі, знані нині навіть кожній селянській дитині. Говорити нині про октройовану автономію — це те саме, що зраджувати свою повну політичну неграмотність. Зрештою справа Сх. Галичини є справою міжнародною.

Польські політики в блуднім колі, коли хотять розв'язати справу Сх. Галичини по своїй рецепті. З того кола був гарний вихід в листопаді 1918 р. Колиб польські політики були тоді допомогли щиро Українцям в їхнім державнім будівництві, тоді можнаб було говорити про федерацію, очевидно щиро не облудну. Та нагода минула, а за два літа нароблено тільки похибок, що нині та справа не надається навіть до дискусії. Оден вихід ще можливий, а це проєкт Уряду ЗУНР, предложений Найвищої Раді, про три суверенні народи Сх. Галичини. Коли Польща на це згодиться, заощадить собі і Українцям багато терпінь. Українці не мають нічо до страчення, вони можуть тільки здобути... Хіба сліпий цего не бачить...

По львівським замаху.

Здоров'я Степана Федака помало поправляється. Тимчасом йдуть далі ревізії і арештовання. Цими днями всіх арештованих переведено з поліційних арештів до тюрми кравового суду. Переведено теж до цієї тюрми бувшого посла до сойму і голову Тов. „Просвіта“ у Львові, радника судового Івана Кивелюка, президента Наукового Тов. ім. Шевченка і визначного ученого українського, проф. Дра Василя Щурата і віцепрезидента Укр. Гор. Комітету, директора гімназії проф. Михайла Галушинського. Всіх трох їх арештовано за те, що вони займались основаннєм приватного українського університету. Арештований студент Матчак розпочав в тюрмі голодівку. Він не приймає поживи, а як причину подає, що з ним поводяться нелюдяно.

При ревізіях трапляються випадки, які дуже добре свідчать про сучасний лад в Галичині. А іменно до випущеного що-йно на волю Дра Барвінського прийшла в друге поліція і перевела строгу ревізію, не знайшовши, очевидно, нічого. По ревізії пішов Др. Барвінський на поліцію, щоб за-протестувати, що його непокоять. В дирекції поліції заявлено йому, що до него не послано нікого на ревізію. Виходить з того, що хіба якісь бандити перебрані в поліційні мундури під боком львівської поліції, в столиці краю, переводять собі самовільно ревізії. Сумні рефлексії будяться в людей, що мешкають на провінції, коли читають, що щось подібного може діятись в столиці краю.

В справі священничих вдів і сиріт.

(Голос в дискусії.)

Оден з наших судовиків пише: „Укр. Голос“ в ч. 41 приніс сумну вістку, що на 1000 жонатих священників в перемиській єпархії всего 40 дословно сорок, перенялись любовю ближнього, і поспішили з датками на закупно дому для вдів і сиріт. Отож хочу звернути увагу тих жертводавців, що дім (на випадок купна його за кілька або кільканайцять мільонів) мігби принести вдовам і сиротам тільки дуже скромний дохід з чиншу, бо польський закон про охорону льокаторів не дозволить опорожнити каменіці на приют. Тов. „Взаїмна Поміч Учителства“ закупило цього року каменіцю у Львові за 2,400.000 мп., на що вже вплатило близько 2 мільони, але до нині не потрапило дістати для свого вжитку навіть одної кімнати. Тому радивби я священникам замість купувати дім — купити кількадесят моргів обшарницького поля, конечно з двірськими будинками, близько міста з середними школами і там ще добудувати мешкальні будинки на членський приют і завести для вдів і сиріт членів якусь спілку роботу сільсько-господарську, з якої (як і з доходів землі) моглиб вони прожитись, бо з місячної вдовичої підмоги 420 мп. годі жити. До такої статутарної господарсько-торговельної спілки, судово зареєстрованої, як члени приступилиби радо і українські урядовці, бо ж і доля будучих вдів і сиріт по урядовцях з огляду на валюту не о много ліпша від долі священничих вдів і сиріт. І так можнаби будучих забезпечити, а теперішнім помочи. В кооперації велика сила, а урядовці так само як і учителі, зложилиби поважну суму, не оглядаючись на легковаження цієї справи тисячкою священників.

На разі декани повинні стягнути від кондекивальних датки в харчах для теперішних священничих вдів і сиріт, і то як найскорше, щоб вони не згнули з голоду. Вимір датків конечний і в загальнім народнім інтересі. — В. Окунь.

Оден зі священників станиславівської єпархії подає такий проєкт розв'язки вдовичо-сиротинського питання: Кождий зі священників письменно зобов'язуєсь відступити для вдови і сиріт 10% поля, щоб вона, піднаймивши собі хату, господарила далі, не потребуючи випродувати живого і мертвого інвентаря, і тим способом удержувала себе і сироти.

Дописи.

З Ярославщини. Ярославщина по послідній австр. конскрипції виказувала 48% Українців. Тепер латинське духовенство і польське учительство польонізує повіт, де тільки вдається. Провід мають шкільні інспектори. І так був Поляк Шумський, син дяка з Сокальського — котрий дався в знаки Українцям. Тепер інспектором в Поляк Kofolewicz, син Василя Короля, довголітнього урядника-агронома Тов. „Просвіта“ у Львові. І сей працює на славу Польщі. А що його праця обивательська не любить світла денного, най послужить отся подія. Учителі повіта ярославського, Поляки, дістали запрошення на „roufna parade“, підписане п. Королевичем. Через помилку дістала запрошення і одна Українка. Як здивувався п. інспектор, коли її побачив — не дається описати. І заклопотаний сказав їй, що зайшла помилка і просив її дуже, аби не була присутна на нараді — і виміг слово від неї. Пізнійше довідалася вона, що предметом нарад була справа конскрипції. — Гарно буде виглядала статистика Ярославщини по сій конскрипції, — а вжеж не мало заслужиться п. Поляк Королевич гесте Король. Х.

Чернева пов. Мостиска. В нашім селі діяльність читальні „Просвіта“ не була замітна так довго, доки заходом місцевих інтелігентів не відновлено при ній драматичного кружка. Правда, коштувало це багато трудів. Внаслідок воєнних операцій село було спалене, а громадський дім, прикраса Черневи, до половини знищений. Своім коштом мусіли селяне самі відновити сцену, припродувати до порядку салю і то серед неприхильних обставин, а всеж таки інтензивною та саможертовною працею удалось всі перешкоди поклати.

Відай жадне село мостиського повіту не любується так в драматичних виставах, як Чернева. Завдяки цьому драм. кружок розпоряджав широким репертуаром. На сцені в Черневій можна було бачити: „Свекруху“, „Сватання на Гончарівці“, „Маркіранти“, „Пропава бекердерунок“, „Украдене щастє“ та в 60-літні роковини смерті Шевченка „Назара Стодоло“ з получением святочним рефератом. По великодних святах появилася знов ціла вязка вистав як: „Настоящі“, „Перший голова Ревкому“, „Воєнна любов“, „Кара совісти“ та „Сільські аристократи“. До того треба додати, що чернівський драм. кружок був зі своїми виставами в сусідніх селах Старяві, Малнові і Торках. Значний дохід, який збирали з вистав, призначувано то на „Рідиу Школу“, то на фонд „Учітєся“, на „Академічну поміч“ і т. д. а решту обернено на вималювання декорацій в місци. Величезні перепони приходилось поконувати передусім, коли прийшлося старатись о дозвіл польських властей. Тимто належитьсь всім членам повне признання за так ширю культурно-освітню працю. Є надія, що вони, і на дальше працюватимуть з сильною вірою в побіду нашої справи. — М. Гузіль.

Конскрипція.

В справі конскрипції дістали ми багато дописів з цілого краю. Їх не можемо поміщувати, бо в посліднім числі всі факти дотично конскрипції державна прокураторія сконфіскувала, хоч львівські часописи без перешкоди містять конскрипційні факти. Та це нічо не змінє вартости надісланих дописів; вони будуть використані деінде.

Перемиська „Ziemia“ догадується, що наш артикул в останнім числі п. з. „Конскрипція“ містить більше політики як конскрипції і тому його сконфіскувано. Нехай „Ziemia“ зайде до п. прокуратора та прочитає собі, а побачить, що там нема політики, лиш самі факти, за які беремо повну відповідальність. А навіть якби й була політика, то нічо дивного, бо ж сама „Ziemia“ писала, що конскрипція — це важний акт політичний.

ЩО ЧУВАТИ В СВІТІ?

Рада Союзу Народів поділила Гор, Шлеск, беручи за підставу поділу національність населення, т. є. приділено Польщі ті області, в котрих найменше Німців а найбільше Поляків. І навпаки — Німцям признано ті області, де переважає німецьке населення. Через те розкрито промисловий округ, де є копальні вугля всякі фабрики і промислові заклади. В тім саме і трудність як поступити, щоб цей промисловий округ сповняв своє завдання. Бо треба знати, що ті фабрики і заклади мають сильні електричні, водопроводи, залежать від тої або цієї копальні вугля чи цинку. А тепер сталось таке, що колиб Німці чи Поляки замкнули н. пр. електричний ток, то по другім боці стають електричні мотори. В тій справі має прийти до угоди між обома сторонами. Та про це ще напишемо, як буде оповіщене рішення Ради.

Для нас важне це, що на Гор, Шлеску пристосовано засаду національну, бо це дає надію, що і в Сх. Галичині та сама засада буде застосована. Важне також і це, що Гор, Шлеск викопає між Польщею а Німеччиною пропасть ненависти і тепер Поляки, хочби й не хотіли, мусять всю свою увагу звертати на захід, бо там буде читати на них дуже небезпечний противник, котрого тільки під напором цілого світа хвилево повалено на землю.

В Польщі новий міністер фінансів Міхальскі виголосив промову в соймі, в якій ствердив, що Польща господарює без пляну. Недобір у державній касі виносить 181 мільярдів, а довги за границею 3 1/2 мільярда франків т.

е. около 750 мільярдів марок. Державні доходи покривають ледви десятину видатків. Щоб уздоровити державні фінанси міністер зажадав державної данини, про яку ми писали, а іменно, що кождий селянин має дати від 5 моргів поля півтретя кірця збіжа, а крім того для робітників домагається міністер 10 годин праці на день замість 8 годин, як це тепер є. Ці пляни міністра вже обговорювано в соймі, а тепер радять над ними фінансова комісія. Та мабуть легко це не піде, бо хлопські партії польські дамагаються, щоб збіже давали на данину передовсім діличі, бо вони мають найбільше збіжа. Також польські робітники дуже остро виступають проти десятигодинної праці.

Литовці внесли скаргу на Польщу до Союзу Народів. В скарзі оповідають Литовці, що коло литовського місточка Олькеніки упав польський літак. Литовські власти перевели ревізію літака і знайшли на нім польські проклямації, які зивали литовських воєнків, аби вони скинули литовський уряд.

Японці готувляться до війни з Америкою. Це заявив отверто японський генерал, що на днях переїздив через Італію. Він є переконаний, що ця війна розпочнеться в р. 1925, бо саме тоді і Японія і Америка покінчать свої зброєння. Ця війна буде вестися на мори і тому обі держави навипередки будують тепер воєнні кораблі.

З японської столиці Токіо доносять, що японський цісар безнадійно хорий від параліжу. Йому відобрало мову тай не може він рушатися. Чоловік він ще молодий, бо має всего 41-ий рік. Японці хвалять його як доброго монарха і тому в Японії хороба його викликала загальний жалє.

В Румунії сталось велике нещастє. Недалеко Букарешту є воєнні форти, які тепер Румуни озброюють, бо бояться нападу большевиків. Оноді привезено на ці форти 150 вагонів муніції. Від незнаної причини амуніція в однім вагоні вибухнула і різночасно запалила амуніцію у всіх інших вагонах, які влетіли в повітре. Багато людей убитих і ранених. Газети догадуються, що вибух муніції спричинили румунські революціонери.

Ірландський през. Де Валера, вибираючись на переговори до Лондону, які розпочались 11. жовтня, видає маніфест до Ірландців. В тім маніфесті висловлює бажання, щоб переговори в Лондоні закінчились щасливо, але різночасно заявляє, що мир є можливий лише тоді, коли Англія забезпечить незалежність ірландської республіки, бо ірландський нарід за свої терпіння заслужив на цю незалежність. Далі звиває Де Валера всіх Ірландців до непорушної єдності, бо тільки єдність принесе Ірландцям незалежність і свободу. От в чім сила ірландського народу.

У Відні голод. Ціна чорного хліба за 1 кг. підскочила на 34 К. Жінки, одержавши від своїх мужів невеличкий заробіток на удержанне дому, не знають що з тими грішми почати супроти шаленої доріжні. Доведені до роспуки, оноді віденські жінки зібрались на віче, яке було дуже бурливе. Газети пишуть, що на цім вічу панував такий крик, що промовців не було чути. Деякі жінки зімліли та треба було їх вивести з салі. По вічу жінки уладили демонстрацію перед парламентом і по вулицях. Задержували автомобілі, витягали з них переляканих муштин тай били кулаками і парасолями. Вдирались і до каварень. Бідні муштини хапали за капелюхи або і без капелюхів давали ногам знати. Бо і що було робити з розлюченими жінками, яких назбиралось кілька тисяч. Поліція замкнула вулиці, але хто дасть жінкам раду... Вони перервали поліційний кордон тай дали своє... З трудом тільки поліція переконала жіночок, щоб пішли домів, бо діти плачуть. Аж коли успокоїлось, зачали перестрашені муштини з заулків виглядати та заповняти каварні і цукорні. Кажуть, що деякі так перелякались, що боялись іти наніч домів, аби що не обірвати. От і женися нині...

В Венеції відбулась конференція між Мадярами а Австрійцями в справі Бурген-

лянду. Італійський міністер делла-Торетта був барашівником і довів до згоди. Маляри мають очистити Бургенлянд з малярських банд, а що-йно тоді буде заряджений плебісцит в місті Оденбургу і в кількох доколичних селах. Це сприведливе, бо коли Маляри викажуть більшість в тім місті, то воно припаде їм.

В Індіях повстання проти Англії не вигасає, хоч англійські війська дістали сильну поміч. Англійці арештовали провідників повстання, обох братів Алі. Арештовані заявили при переслуханні, що повстання є карою для Англії за грецько-турецьку війну, бо Англіїці намовляли Греків до війни і дали їм оружжя і муніцію. Якби не Англія, то Греки не відважились йти в глибину Туреччини.

ВСЯЧИНА.

Просимо тих предплатників, що ще не вирівняли передплати або прислали тільки част, щоб свій обовязок сповнили як найскорше. Пригадуємо, що чвертьрічна передплата виносить 240 м.

В неділю, д. 23. жовтня, о год. 6. вечером відбудеться в салі „Укр. Інституту для дівчат“ відчит ректора камянецького університету проф. Огієнка.

В Передільниці завязався комітет до збирання що місяць складок на сироти і Рідну Школу. Дня 2. жовтня дівчата, Катерина Карпа і Марія Качмар зібрали коло церкви по вечірні 715 М. Дай Боже, аби всюди се як найскорше наступило. Честь громаді і дівчатам!

На Рідну Школу зложили від 8/10—17/10 с. р. П. Годованець (з вагоди вінчання п. Зубрицького П.) 200; Ученики Іа (в м. шк. р.) 600; Логінська А. 500; Дахновський 200; Вігінний М. 255; Ковальський В. 200; Дирекція Міщ. Каси в Перемишлі (титул. відступ. ремуерації) 2800; Р. Венешак 200. Шулятий М. 500; Ракошій С. 115; Тарнавський М. 500; Корітан О. 200; Аліськевичева 1000; Ювьяк С. 1000; Фукаччій Г 200; Фіруч О. 200; Рудзінський 200.

Не пресовий фонд „Укр. Гол.“ надіслали: Левичко з Ленча 200 м, Мих. Головка з Липника 200, Анатоль Проскурницький з Мьяльця 100, Андрій Горак Ляшки гост. 220, Павло Дубик Нагаців 100, Іван Капій Волян 100, Осип Качмарський Комарно 400, М. Щибра Гочів 100, Гринь Федаш Рясів 180, Ом. Кочкодан Свидник 100. — Через Адм. „Укр. Гол.“ надіслали на Рідну Школу: Ом. Кочкодан 100, М. Щибра 100, Левочко 500.

На українську гімназію в Добромилі жертвували: Антін Вовчий 147 м; Стефанія Круківна 160 м; Стефан Вовчий 146 м; о. Николай Бурмич 250 м; Е. Б. 100 м; Василь Рафальський 500 м; Григорій Фізір 180 м; Марія Білінська 50 м; Степан Чепелівський 100 м; Іван Масляник 150 м; Збірки: в Ляцку 2.907 м; в Княжиполі 5.064 м; в Гійську 860 м; в Трушевчач 397 м; в Бірчи 4.000 м; в Добромилі 11.027 м. Разом: 26.032 м.

На дім для священничих вдів і сиріт в Перемишлі зложили в марках: о. С. Метелля 11060, о. Е. Гриневецький 1000 (крім того 3000 К. в обл. воян. поз. і срібн. 10 К.), о. В. Гойдш 5000, о. В. Утриско 5000, о. Д. Гура 2000, о. Мендінський 5000, о. П. Мекелита 3000, о. М. Соболевський 5000, о. М. Дороцький 3000, о. Е. Моравський 1000, о. Д. Баряляк 2000, о. Т. Сапруя 4000, о. М. Жарський 3000, о. В. Мохнацький 2000, о. С. Ничай 5000, о. А. Словський 1000, о. Н. Осміловський 4000, о. Р. Дрималик 5000, о. О. Калужняцький 5000, о. В. Жук 4000, о. В. Сиротинський 6000, о. М. Боднар 5000, о. А. Ковальський 5000, о. П. Малелький 200, о. П. Кійкта 1000, о. І. Голічек 2000, о. А. Шведзичий 1000, о. Н. Івануца 1000, о. А. Пшепорський 1000, о. К. Грушкевич 2000, о. І. Господаревський 5000, о. А. Борисевич 5000, о. А. Зубрицький 5000, о. М. Ю. Черкавський 2000, о. М. Жук 500, о. С. Колодій 1000, о. В. Лавчак 5000, о. В. Чернецький 1000, о. А. Кордаевич 1000, о. Т. Гриник 5000, о. Д. Венгриянович 5000, о. С. Борис 3000, о. С. Онискевич 5000, о. Й. Каранович 5000, о. В. Козловський 1000, о. Д. Бодревич 2010, о. І. Камінський 5000, о. С. Гайда 1000, о. В. Пелех 1000. (Д. 6)

Роман Стебельський

радник двора, б. шеф прокураторії в Перемишлі помер д. 3. жовтня, похорон відбувся д. 5. жовтня на дворець зал. звідки тлінні останки Покійника перевезено до Львова і зложено в родинній гробниці.

З Покійником зійшов до гробу вірцевий правник, що мав глибоке почуття справедливости. „Закон рівний для всіх“ — це була девіза його життя. Відзначаючись великими спосібностями, дійшов він до високої ранги за австрійської влади. В р. 1918 Поляки усунули його від урядовання.

Покійник стояв остроно від українського громадянського життя, аж поді останніх часів і вплив сина, що займав в Уряді З. У. Н. Р. визначне становище, зробили з него свідомого Українця, яким він і вмер интересуючись до останніх хвиль свого життя українською справою. В. Й. П.

За редакцію відічває: Др. Володимир Загайкевич.

Нові книжки: Клям Полічук: „Російта Душа“ оповідання з латиського життя. Видавництво „Русалки“. Тиберій Горобець. Мійти і бодяче. Нариси і замітки з дороги життя. Літературна бібліотека „Русалки“ вип. 12.

НАДІСЛАНЕ.

Загальні Збори Господарсько Торговельної Спільки Народний Базар стов. зареєстр. з обмеж. порукою в ДОБРОМИЛІ відбудуться дня 31. жовтня 1921 р. о год. 12. в полудне в салі „Народного Дому“ з слідуочим порядком дневним: 1) Відчитання протоколу з попередних загальних зборів. 2) Звіт і замкнення рахунків і білянс за рік 1920. 3) Звіт контрольної комісії. 4) Звіт з люстрації переведеної Краєвим Союзом ревізійним. 5) Доповняючий вибір одного члена Управи або двох членів Управи і заступника. 6) Доповняючий вибір одного і більше членів Ради надзірної. 7) Внесення і запити. Наколи о означеній годині не явиться достаточне число членів, відбудуться другі загальні збори того самого дня о год. 12 1/2 в пол. з важністю ухвал, без огляду на число членів.

За Раду Надзірну: Голову о. Бурмич Николай За Управу: А. Манько, Дзюбінський Петро, Гробельський Костя

Загальні Збори Товариства Кредитового „Народний Дім“ в ДОБРОМИЛІ відбудуться дня 31. жовтня 1921. о год. 2 по полудни з порядком: 1. Відчитання протоколу з послідних загальних Зборів. 2. Звіт Управи — замкнення рахунків і білянс за рік 1920. 3. Звіт Комісії Контрольної і звіт з люстрації переведеної Кр. Союзом ревізійним. 4. Доповняючий вибір 3 членів до Ради Надзірної. 5. Доповняючий вибір 1 члена Управи або его заступника. 6. Вибір Комісії Контрольної. На випадок, колиб о означеній годині не явилось достаточне число членів — тоді відбудуться того самого дня другі Загальні Збори о год. 2 1/2 з важністю ухвал, без огляду на число членів.

За Раду Надзірну: Гусар Николай За Дирекцію: А. Манько, К. Гробельський

Головний Виділ Тов. „Просвіта“ у Львові визнає всі філії і читальні в краю, аби запремуерували місячний журнал „Світло“. Зміст його посвячений справам виховання і народної освіти. „Світло“ — це важкий підручник для діяльности просвітних установ. Передплата до кінця року виносить 200 м. Адреса: Адміністрація „Світла“ — Львів, ринок 16. За Гол. Виділ Тов. „Просвіта“ — І. Кивелюк, голова, С. Шах за секретара.

Безженний священник потребує хлопця-дяка з іспитом. Мешкання, харч і платня після умови. Зголошуватись сейчас: Парохіяльний уряд в Рихвальді п. Ропиця руська ad Gorlice. 1—2

Шукаю інструктора до ділчини IV. кл. шк. народ. Зголошення: о. А. Трешневський Старья к. Хирова п. Іосо.

Станція для двох хлопців або дівчат з низших клас за харчі. Зголошиться вул. Городська 21 у п. Кошовської.

До заміни парохія Ванієка Короснянського деканату (нафтопн терени). Інформація подасть Парохіяльний уряд в Ванівці п. Wegłowska ad Krosno.

Потрібна інтелігентна, середного віку жєнщина до заряду дому і господарства у відвія священника. Зголошення можливо в рекомендаціями слати до Парохіяльного уряду в Кропильниках п. Ляшки завязані. 1—2

Українські машини до писання System Oliver 139-1-1 до продажя дешєво в Модєрній Робітній одягів жіночих „ПРАЦЯ“ в Перемишлі ул. Грунвальдська ч. 1. П. пов.

Знає П. Т. Громадянству Модєрна Робітня одягів жіночих „ПРАЦЯ“ по довгій націонній перерві розпочинає свою діяльність. Замовєння приймаєсь шєвєнно від дня 20. жовтня. Рівночасно відбудуться впрєси до Концєсіонєваної Модєрної Школи шиття і кроє Systeme Schack. Початок курсу 1. полєвєста 1921 р. 140-1-1

Хто знає де що про Івана Ухача с. Михайла, рільника з Копичинь, котрий в часі світової війни служив при 95-тїм полку піхоти і в дїлі 1916 р. брав участь зі своїм полком в битвах над Синюхою на Волині, звольть подати відомість до канцєларії адвоката Дра Володимира Левичєкєго в Копичинях. 103-4-5

Пам'ятайте про прєсовий фонд „Укр. Голєсу“!

1000 штук щєпів найліпших родів плаєє в продаж „НАРОДНИИ БАЗАР“ в Добромилі. 133-1-3

Поручаєтьєсь П. Т. Громадянству заведєння під фїрмою Модєрна Робітня одягів жіночих і діточих Systeme Schack

Перемишль, ул. Грунвальдська ч. 1. П. пєверх (сейчас за кладкою).

Заведєння уладженє на взір модєрних краєвєцьких заведєнь в Нїмєччинї після всіх новочасних вимог виконувє всякі в обсяг ділання вєходячі замовлєння після найновїших парижських і вїдєнських модєлєй як туалєти спєцеровї, вїзитовї, балєвї, шлюбнї, цїлї виправки, костюми, плаші вовнянї, плюшевї і шєвковї, суконки і блєзки від звичайних до найвїбагдївїйших, однострої також в гуртовних замовлєннях прим. для заведєнь виховавчих і т. д. — Модєрнізує одяги вийшовші з модї. Заведєння має спєціальні фєховї силє докостюмів і пращів а спєціальні до шєркїв.

Замовлєння з провінції виконувєтьєсь в скорїм часї.

Єлєгантний крої! Точнє викінчєння! Найдєшевї ціни.

Для П. Т. Роднї урядничїх, свєщєнничїх і учитєльських, рївнож для шлїбної молодїки далєкодучі угалядєння!

З робітнєю з залучєна концєсіонєвано

МОДЄРНА ШКОЛА ШИТТЯ І КРОЄ Systeme Schack.

Ся знаменїта систєма славєного на тїм полї вїнахїдника Вїлїяма Шакє є монополєм в вєл. числї європейських дєржав. Научаєня сєї точної систєми є правно застєрєженє а влєстїтєльєка фїрма якє бєвнєша учєнїца має правнє уповажєннє до удїлювання науки в Галичинї.

Курс кроє трєвавє трї мїєсєцї.

Адвокат оборонєць в карних справах Др. РОМАН СЕКЕЛА

ведє канцєларїю в Перемишлї при вул. Фєдрєвї ч. 6. партер.

Окуліст (лікар очєй) Др. Михайло Коє

приймає хорих на очї при вул. Міцкєвичє (в будинок почтовї).

Дєнтїстичний (зубний) заклад Дра Степана Дмоховського

ул. Залїзнїча (Колїєва) ч. 1.

приймає від 9—12 і 3—6.

Д. Кравт — дєнтїст-тєхнїк, — заприєжжєний знєвєць судовий

в Перемишлї, Міцкєвичє ч. 3. — Виконувє всі робітї в золотї, кавчуку і порцєляні по умїркованих цїнах.

Канцєларїя адвокєтїв Дра ВІЗЛЯ і Дра ФРІМА

оборонєць в карних і вїєськових справах в Перемишлї вул. Міцкєвичє 2.

ОРІАНІЗАЦІЯ КООПЄРАТИВ

сє самопоміч, ведуча до єкономїчного доброту умїрїєського народу.

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ

у Львовї, ринок, 36.

Хотєчи придбати оборотовї фонди для заосмотрєння коопєратив товарамї, яких цїна з кожним днєм зростає, підвиснує від 1. жовтня с. р. відсоткову 1-2 стопу від щадничих єкладок на 10% а на значнїйші капїтали після умови

Готову прєяжу

на вирїб сїльського полєтна приймає

Спїлка „ПОЛОТНО“ у Львовї — ул. Зїморовичє ч. 20. —

В друкарнї Кюллєра і Сина в Перемишлї.